

МАЙБУТНЄ ЧОРНОБИЛЯ В ЗАПИТАННЯХ ТА ВІДПОВІДЯХ

Алла АКСЬОНОВА, фото Валерія КРИМЧАКА

Завершення надзвичайно важливого етапу в стабілізації конструкції "Укриття" на четвертому реакторі ЧАЕС не залишилося поза увагою Міністра МНС України Володимира Шандри та вітчизняних ЗМІ. Про цю подію повідомлялося в попередньому номері "Вісника Чорнобиля" як, до речі, й про те, що у журналістів під час відвідин станції з'явилося чимало запитань, на які Володимир Шандра дав вичерпну відповідь. Найцікавіші моменти спілкування ми пропонуємо вашій увазі

Прес-конференція із очільником МНС України, влаштована перед підписанням Державною комісією Акту прийняття в експлуатацію проведених заходів в рамках проекту "Стабілізація будівельних конструкцій об'єкта "Укриття", виявилася досить доречною. На ній у присутніх журналістів з'явилася нагода, як говориться, із перших вуст дізнатися про майбутнє ЧАЕС та її навколишньої зони відчуження. Крім того, вже у відповіді Володимира Шандри на перше питання з'ясувалося, в чому ж значимість даної події. Власне, про все судить самі.

– Пане Міністре, наскільки безпечнішою стала Чорнобильська АЕС для людства після освоєння останньої суми у 390 мільйонів гривень, призначеної на стабілізаційні роботи? Чи стало менше "фонити", чи зменшилася кількість викидів радіоактивного пилу в навколишнє середовище?

– Насамперед були стабілізовані конструкції об'єкта "Укриття", бо ризик їх зрушення та обвалу на зруйнований реактор все-таки був. Тепер "Укриття" стало набагато надійнішим, а відтак і безпечнішим. Нині конструкції здатні витримати навіть землетрус у шість балів. Роботи були організовані дуже професійно. Не дивлячись на величезні дозові навантаження, випромінювані зруйнованим четвертим реактором, за період виконання стабілізаційних робіт не з'явилося жодного нового "ліквідатора", тобто жодна людина не отримала дозу, що перевищує допустимі норми згідно чинного законодавства. Крім цього, монтаж легкої покрівлі практично виключив надходження всередину четвертого енергоблоку води, що потрапляла у вигляді дощу та снігу.

(Початок. Продовження на стор. 4)

Щоб очистити територію зони відчуження необхідно років 50–60

МАЙБУТНЄ ЧОРНОБИЛЯ

В ЗАПИТАННЯХ ТА ВІДПОВІДЯХ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Спеціалісти також підтверджують, що завдяки оновленій покрівлі викиди радіоактивного пилу зменшилися в десятки разів, хоча й до цього ми намагалися їх утримувати в межах зазначених нормативів. Тож тепер ситуація на території станції в екологічному плані суттєво покращилася. Більш того, реалізація стабілізаційних заходів на об'єкті "Укриття" дозволить ефективно втілювати й інші проекти на Чорнобильській АЕС та мінімізувати ризики для працюючого персоналу.

– Сьогодні неодноразово підкреслювалося, що стабілізація конструкцій "Укриття" – лише один із етапів перетворення даного об'єкта на безпечний. Який наступний?

– Ми наразі застabilізували всі конструкції, що знаходяться всередині четвертого енергоблоку. Це дозволяє "Укриттю" витримати будь-які негативні ситуації. Тобто на сьогодні є гарантія, що елементи конструкції щонайменше 15 років не заваляться всередину і не призведуть до жахливих наслідків. Наступний етап – будівництво нового безпечного конфайнменту. Зараз проводяться проектні роботи. Саме ж будівництво розпочнеться влітку наступного року, а завершиться через три роки – влітку 2012 року. Четвертий енергоблок стане повністю накритим, що дозволить на багато років законсервувати його й зробити ще безпечнішим. За попередніми розрахунками, конфайнмент повинен стати гарантом безпеки від радіоактивних викидів пошкодженого реактора на 100 років.

Побувавши на заводі з переробки твердих радіоактивних відходів, очільник МНС зазначив, що даний об'єкт споруджується на кошти (95%) Європейської Комісії; акт прийомки-передачі буде підписано в лютому 2009 року. "На сьогодні вже завершено будівельні роботи та встановлено устаткування. Зараз проводиться налагодження останнього. Далі – прийомка і ліцензування. В кінці 2009 року він зможе переробляти тверді радіоактивні відходи се-

редніх і високих доз випромінювання", – додав Володимир Шандра.

– Відходи будуть лише з України?

– Тільки з України і лише з Чорнобильської станції. Знову ж таки, відповідно до чинного законодавства, все, що зараз будується на ЧАЕС – і об'єкт "Вектор", і завод із переробки твердих радіоактивних відходів – призначене (на 90%) для потреб Чорнобильської станції та зони відчуження, а також для об'єктів "Вектор" з усієї України. Нам не тільки законом заборонено завозити радіоактивні відходи з інших країн, а й немає бажання це робити. Швидше б переробити власні відходи!

– Чи будуть видобувати ядерне паливо з четвертого енергоблоку?

– Безумовно. Але воно після вибуху реактора знаходиться у лавоподібному вигляді і на сьогодні, на жаль, немає такої технології, що дозволила б це зробити. Однак ми уклали договір про співпрацю із нашою Академією наук, а також розробили відповідну спільну програму. За нею українські науковці обіцяють створити роботів, які б могли діставати ці лавоподібні паливомісткі матеріали в умовах високого дозового навантаження. Крім того, в цьому напрямку ми співпрацюємо з провідними науковими установами Японії, США, Європи. Тільки-но з'явиться нова технологія, відразу ж скористаємося нею.

– Коли на місці ЧАЕС буде екологічно чисто та безпечно?

– Дуже важко сказати, бо такий об'єкт, як ЧАЕС, вивести повністю з експлуатації не-

просто. Потрібен час, кошти, нові технології. Я вже згадував про те, що наука поки не знає, як дістати ядерне паливо із четвертого енергоблоку. Однак на сьогодні вже зроблено серйозний крок, щоб зняти ЧАЕС з експлуатації. У нинішньому році ми дістали ядерне паливо з третього енергоблоку. Але ще необхідно дезактивувати приміщення, зняти турбінне обладнання, пересортувати його: що можна – переробити, що ні – захоронити. Все це стане можливим із вве-

денням в експлуатацію цього заводу, який розрахований на 20 років роботи. Протягом даного терміну ми плануємо переробити всі високоактивні відходи з території станції та зони відчуження. І в такий спосіб, потихеньку, територія буде відроджуватися в екологічнобезпечну. Вже зараз на "відвойованих" у радіації територіях, там де "чисто", робляться заказники, вольєри, завозяться тварини.

– Чи просувається реалізація вашої ідеї

щодо відвідин Чорнобильської зони відчуження?

– Робота в цьому напрямку не припинялася від початку втілення ідеї в життя. Проте зацікавлювати туристів відвідувати зони відчуження – поле діяльності для туристичних фірм. Ми ж для цього створили відповідну інфраструктуру. Дбаємо про безпеку для туристів. Нині хочемо піднятися на новий, більш якісний, рівень обслуговування. Зрушення в даному напрямку є, про що свідчить відповідна статистика: туристів, які приїжджають подивитися на зону відчуження, стало більше. Однак резерви тут ще не вичерпані.

– А коли до зони відчуження завезуть зубрів?

– У нас із завезенням зубрів виникла досить серйозна проблема. Жодна ветеринарна організація не береться це зробити. Виявляється, ці тварини під час перевезення отримують величезний стрес, який негативно впливає на їхнє здоров'я по прибуттю на нове місце проживання. Через нього тварини можуть навіть померти. Тому процес перевезення вимагає неабиякого досвіду. Крім цього, перевізник ще й повинен дати певні гарантії, що тварина нормально перенесе мандри і переїзд не позначиться на її здоров'ї. На сьогодні жодна з ветустанов, котрі погоджувалися перевезти зубрів, таких гарантій не дає. Поки що вирішили завести дрібніших тварин – оленів. Але й від зубрів не відмовляємося. Тому питання залишається відкритим.

– Чи позначиться економічна криза на МНС України? Чи будуть кадрові скорочення та обмеження фінансування структури та яка ситуація в цьому плані на наступний рік?

– Пане Міністре, за скільки років Чорнобильська зона відчуження стане екологічнобезпечною?

– Прогноз – справа невдячна. Але, щоб повністю очистити територію й піти звідси, необхідно років 50–60.

– На сьогодні питання збільшення чи зменшення обсягів фінансування нашої структури наступного року є досить туман-

ним. Наразі відбувається формування нового бюджету на 2009 рік. Він буде відчутно різнитися від попередніх. Проте я все-таки сподіваюся, що фінансування МНС не буде скорочене, тому що це безпека громадян та держави, особливо в таких питаннях, як Чорнобильська станція. Безумовно, ми зважимо, що можна скоротити, від яких програм можливо відмовитися. Насамперед зменшимо кількість поїздок, мабуть, у чомусь серйозно себе обмежимо. Але все це не повинно позначитися на ефективності роботи рятувальників. Сподіваюся також, що ми не допустимо скорочення у дієвих підрозділах нашого відомства. Можливо, трохи скоротимо центральний апарат, але тих, хто займається порятунком та безпекою наших громадян, скорочення не торкнеться.

